Основними ризиками при використанні новин та соціальних мереж для конкурентної розвідки, яким багато компаній не надають належного значення є:

- недостатній обсяг необхідної інформації про важливість та ефективності конкурентної розвідки;
- недостовірна інформація взята з неперевірених та сумнівних джерел;
- неадекватна оцінка власних сил та складність аналізу через велику кількість інформації в соціальних мережах і новинах;
- нерозуміння суті і підходів конкурентної розвідки через брак знань;
- негативний досвід практики конкурентної розвідки через залучення до даного виду діяльності третіх осіб, компаній, які позиціонуються як досвідчені і професійні, але такими насправді не є;
- використання інформації з так званої, «жовтої преси», яка надає неправдиву інформацію, фейкові чи спотворені новини [3].

Отже, проблема для розвідника – унікальність та достовірність тієї чи іншої інформації, яку використовують для вивчення економічного характеру і розвитку конкурентних підприємств. Для зведення до мінімуму цих ризиків, компанії повинні мати чіткі політики та процедури для збору, перевірки та використання інформації з новин і соціальних мереж, що вимагає наявності у працівників навичок у сфері цифрової грамотності, етики, правових знань та критичного мислення.

Зважаючи на потребу у дослідженні конкурентного середовища, доцільно залучати консалтингові агентства, які спеціалізуються на дослідженні ринків, передавши функції збору інформації та дослідження бізнес-середовища на аутсорсинг. При цьому консалтингові агентства здійснюють збір та аналіз інформації на якісному рівні, використовуючи сучасні технології та інструменти, на основі етичних норм, відповідно до законодавства.

Список літератури

1. Захист інформації на основі конкурентної розвідки. URL: https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/f4816719-e989-47e7-ae2a-daccefa10227/content (дата звернення 23.04.2024)
2. Для чого потрібна конкурентна розвідка. URL: https://jurliga.ligazakon.net/intervyu/196164_dlya-chogo-potrbna-konkurentna-rozvdka (дата звернення 23.04.2024)
3. БЕЗПЕКА СУБ'ЄКТІВ КОНКУРЕНТНОЇ РОЗВІДКИ ПІД ВПЛИВОМ СУЧАСНИХ БІОМЕТРИЧНИХ СИСТЕМ ІДЕНТИФІКАЦІЇ. URL: file:///C:/Users/Windows%2011/Downloads/14108- (дата звернення 25.04.2024)
4. МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ АНАЛІТИЧНОЇ РОБОТИ ФАХІВЦІВ ІЗ КОНКУРЕНТНОЇ РОЗВІДКИ. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal//17_2018/23.pdf (дата звернення 25.04.2024)

УДК 338.242.2

ЕКОЛОГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ

О. Клявіна, група МЕ-22
О. Сторожук, канд. екон, наук. доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет

Екологічна відповідальність – ключовий аспект сучасного бізнесу, який вимагає об'єднання екологічних принципів у стратегічне успішне управління бізнесом. Інтеграція екологічних принципів у стратегічне управління стає не просто конкурентною перевагою, а й далекомірною умовою для виживання та процвітання в сучасному світі. Глобальні виклики, такі

як забруднення навколишнього середовища та виснаження природних ресурсів, змушують компанії переглядати свої пріоритети. Зростаюча екологічна свідомість споживачів, посилення державного регулювання та загострення конкуренції за талановитих співробітників роблять екологічно відповідальну поведінку не просто бажаною, а й необхідною для будь-якої компанії, яка прагне до довгострокового успіху [3].

В сучасному світі питання екологічної стабільності стають все більш актуальним. Ми переконані, що обов'язком кожної особи, громади, країни є забезпечення охорони довкілля, біосфери, атмосфери, флори та фауни. Для досягнення цієї мети уже зараз створено велику кількість організацій, програм та фінансових рішень, що стосуються цього аспекту. Соціально відповідальні держави взяли на себе повний контроль над цим питанням, хоча таких держав та компаній ще не так багато. Крім того, відповідальні країни впроваджують концепцію «зелених фінансів», фокусуючись на фінансових інвестиціях, які сприяють екологічним перевагам в контексті сталого розвитку та безпеки країн [2].

Зелена економіка, орієнтована на досягнення економічного зростання, яке не шкодить навколишньому середовищу, забезпечує рівність та соціальну справедливість, а також захищає права майбутніх поколінь, безумовно, вимагає розроблення процесів і процедур, які мають впроваджуватися у діяльність всіх бізнес-організацій. Бізнес має бути інклюзивним, прозорим, соціально справедливим та об'єднувати спектр інформації з точок зору, необхідних для прийняття рішень. Екологічно спрямований бізнес має використовувати усі можливості для безпечного виготовлення своєї продукції.

Підприємства, що працюють в рамках «зеленої» промисловості, повинні прагнути до мінімізації використання води, енергії та сировини. Вони також повинні зменшувати викиди вуглецю або шукати методи переробки цих матеріалів у відновлювані та екологічно безпечні способи виробництва. Такий підхід до ведення бізнесу допоможе зменшити руйнівний вплив компанії на природні ресурси та клімат. Завдяки цьому, підприємства зможуть забезпечити сталий розвиток та збереження довкілля для майбутніх поколінь.

Для прикладу, підприємства промислового сектора в проваджені зеленої стратегії мають спрямовувати свою діяльність на зниження вуглецевого сліду, повторного використання і утилізації матеріалів, а також реалізації програм зменшення викидів шкідливих речовин. Орієнтація компаній споживчого сектору на якісну утилізацію відходів, відповідальне ведення бізнесу та відповідальне споживання та постачання є визначальними аспектами сталого розвитку.

Згідно з Environmental Performance Index 2020, Україна посіла 60-те місце серед 180 країн світу у сфері екологічної відповідальності [1].

На жаль, найнижчі показники Україна має у сферах збереження біорізноманіття, екосистем та якості повітря. Однак, вона виявилася на 26-му місці за загальним внеском у боротьбу зі зміною клімату. Це визнання, на жаль, було здобуто не завдяки спроможностям державної екологічної політики, а через деіндустріалізацію, дефіцит енергії, скорочення промислового виробництва та втрату виробничих можливостей на Сході через війну. В контексті реалізації Європейського зеленого курсу та досягнення стану вуглецевої нейтральності, для України важливо модернізувати технології виробництва на підприємствах, відповідно до європейських норм та вимог [1].

До слова, численні компанії вже активно включилися в процес екологічного осучаснення. Це не спричинило зростання їхніх прибутків, навпаки, цей процес вимагає від них значних капіталовкладень. Вони обрали «зелену» стратегію, оскільки розвивають бізнес, який протидіє деструктивному впливу на довкілля, відповідає екологічним стандартам, орієнтований на довготривалу ефективність, декарбонізацію, збереження клімату та ресурсів для майбутніх поколінь. Вони підтримують принципи Європейського зеленого курсу і вже роблять перші кроки для трансформації економіки України з метою покращення якості життя людей, вони шукають і знаходять нові можливості у викликах і, в кінцевому рахунку, рухаються в напрямку

досягнення кліматичної нейтральності.

Ось декілька вдалих прикладів реалізації «зеленої» економіки:

ДТЕК ВДЕ: ця компанія ухвалила рішення про відмову від вугільної генерації на користь «зеленої». Перехід запланований на термін у 5-10 років. В перспективних планах ДТЕК – продаж 100% свого кейсу ТЕС та шахт. Компанія має намір побудувати першу чергу Тілігульської ВЕС у Миколаївській області з потужністю 126 МВт. Вже підписано договір і компанією Vestas (Данія) про виготовлення вітротурбін і офіційний документ про спільну взаємодію із владою Миколаївської області [1].

Кліар Енерджі Груп: ця компанія має значний потенціал для успіху в перспективі, оскільки фокусується на такій продукції, як енергія з біогазу та біомаси, і, окрім згаданого – управляє полігонами. До великої війни, у квітні 2021 року на полігоні ТПВ в Малашівцях поблизу Тернополя було запущено новітню станцію дегазації. Ця станція кожної години спалює 300 м3 метану, який у 24 рази шкідливіший за викиди CO2, і при цьому виробляє 659 кВт*год «зеленої» електроенергії. Переваги очевидні: на території полігону зник сморід, з'явилася трава, а купол полігону за рік опустився на 1,5 метра [1].

Нафтогаз: ця компанія стала частиною Глобального договору ООН, основним принципом якого є «доступна і чиста енергія». Нафтогаз підписав меморандум з Енергоатомом про розвиток водневої енергетики. Вже розпочато роботу над пілотним проєктом з виробництва «зеленого» водню, який буде перетворюватися в «зелений» аміак і експортуватися до Німеччини. Вже підписано меморандум про співпрацю з газовим трейдером RWE Supply & Trading (Німеччина). В планах – запуск виробництва «зеленого» аміаку на базі Одеського припортового заводу [1].

Додатково, варто зазначити, що ці компанії не тільки впроваджують «зелені» технології, але й активно сприяють розвитку цієї галузі в Україні, що відкриває нові можливості для інших гравців ринку. Завдяки їхній роботі, Україна робить важливі кроки на шляху до сталого екологічного розвитку, що сприяє збереженню природних ресурсів для майбутніх поколінь і збалансованій якості життя всіх громадян. Завдяки цим зусиллям, Україна поступово перетворюється на країну, яка веде активну «зелену» політику і є прикладом для інших держав. Таким чином, Україна робить важливий внесок у глобальні зусилля з боротьби зі зміною клімату.

Слід також додати, що багато територій в Україні забруднені хімічними речовинами, боєприпасами та іншими небезпечними матеріалами внаслідок російсько-української війни. Екологічно відповідальні бізнеси можуть фінансувати або брати участь у проєктах з очищення цих територій, роблячи їх безпечними для людей та дикої природи.

Отже, проблеми, пов'язані з реалізацією екологічної відповідальності в діяльності підприємств, які призводять до посилення негативного впливу на навколишнє середовище, посилюються через ряд факторів. Ці фактори створюють значну небезпеку подальшого збільшення тиску на природні ресурси країни. Необхідно кардинально змінити ставлення бізнесу до екологічних викликів і включити екологічну політику в стратегічні пріоритети управління підприємством. В іншому випадку, це може призвести до подальшого погіршення екологічної ситуації, скорочення тривалості та якості життя населення. Враховуючи посилену глобалізацію світової економіки та загальну еколого-економічну проблематику, впровадження гнучкої стратегії управління екологічною відповідальністю сприятиме покращенню екологічної ефективності та відповідальності українських підприємств, створить підґрунтя для стійкого бізнесу та довгострокового успіху.

Сучасним підприємствам доцільно проводити екологічний аудит, чітко формулювати свої зобов'язання щодо захисту довкілля в межах своєї екополітики, визначати конкретні цілі екологічної політики (за прикладом компаній «Епіцентр К» чи «Нафтогаз України» [4; 5]), шукати способи зменшити споживання ресурсів, викиди забруднюючих речовин та утворення відходів.

Вкрай необхідно також підвищувати екологічну свідомість співробітників: проводити навчання та інформаційні кампанії з питань екології, співпрацювати з постачальниками та партнерами та звітувати про свою екологічну діяльність.

Отже, балансування між економічними, соціальними та екологічними цілями стає нині ключовим завданням для сучасного бізнесу. Це не означає, що компанії повинні поступатися своєю прибутковістю заради екології. Навпаки, екологічно відповідальний підхід до ведення бізнесу може відкрити нові можливості для економії ресурсів, зниження витрат, підвищення лояльності клієнтів та покращення іміджу.

Список літератури

1. Волокова Т. ТОП-10 компаній України, що впроваджують зелені технології ЕкоПолітика. ЕкоПолітика. URL: https://ecopolitic.com.ua/ua/news/rejting-top-10-kompanij-ukraini-shho-vprovadzhujut-zeleni-tehnologii/ (дата звернення: 25.04.2024).
2. Вонберг Т. Екологічна безпека як невід'ємна складова ведення соціально відповідального бізнесу. Сучасний менеджмент: проблеми та перспективи розвитку: ІІІ Всеукраїнська науково – практ. Інтернет – конф., м. Херсон, 21 трав. 2018 р.
3. Короленко Р. Реалізація екологічної відповідальності підприємства в системі стратегічного управління. Кривий Ріг, 2016. С. 121–123.
4. Офіційний сайт ритейл-компанії «Епіцентр К». ULR: https://epicentrk.ua/ua/about/ekopolityka/ (дата звернення: 25.04.2024).
5. Офіційний сайт компанії «Нафтогаз України». ULR: https://www.naftogaz.com/ (дата звернення: 25.04.2024).

УДК 338.001.36

ОСОБЛИВОСТІ І СТРАТЕГІЇ КОНТРОЛІНГУ В МОЛОДИХ ІННОВАЦІЙНИХ КОМПАНІЯХ

В. Борецька, група МЕ-21
О. Сторожук, канд. екон. наук, доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет

Контролінг у молодих інноваційних компаніях є винятково актуальною темою через високу невизначеність їх діяльності на нових ринках, стрімке впровадження сучасних технологій та інноваційність бізнес-моделей. Досить часто стартапи та молоді інноваційні компанії мають обмежені фінансові та людські ресурси, тому завдяки ефективним стратегіям контролінгу можуть оптимізувати використання ресурсів та уникнути зайвих витрат, що критично для них важливо.

Сучасні проблеми контролінгу, варіанти його інструментарію, а також різні аспекти контролінгу інноваційної діяльності підприємств, особливості фінансового контролінгу досліджують у своїх працях такі вітчизняні вчені: І. Брітченко [1], О. Жавнерчик [2], Н. Сабліна [6], Т. Кузенко [6], Г. Матвієнко-Біляєва [3], О. Романюк [5] та інші.

Попри наявність певного теоретичного підґрунтя, результати аналізу літературних джерел свідчать про потребу у проведенні подальших теоретичних досліджень у цьому напрямку, зокрема, щодо визначення особливостей і стратегій контролінгу у молодих інноваційних компаніях.

Під поняттям контролінгу ми розуміємо напрямок економічної роботи на підприємстві, пов'язаний з моніторингом його фінансово-економічної діяльності та з регулярним поданням для ознайомлення керівництву інформації, необхідної для ухвалення своєчасних тактичних і стратегічних менеджмент-рішень.

До функцій контролінгу О. Остапенко відносить функції обліку, планування, контролю,